

GOTIKA

Vznik ve FRANCII

v druhé polovině 12.STOLETÍ a pokračuje další tři století

Švecová, Hysková, Černoblávková S3.C

GOTIKA

MALÍŘSTVÍ

ZNAKY

- ❖ Symbolika barev
- ❖ Světlo a stín
- ❖ Snaha o proporčnost
- ❖ Detaily z reálného života

NÁMĚTY

- křesťanská mytologie, legendy
- madony, piety
- kultura rytířská, měšťanská

DRUHY

- ❖ Deskové malířství
- ❖ Knižní malířství
- ❖ Okenní malířství
- ❖ Nástěnné malířství

DESKOVÉ MALÍŘSTVÍ

- ❖ Rozmach ve vrcholné a pozdní gotice
- ❖ Deskové křídlové oltáře
- ❖ Technika – tempera
- ❖ Ve vlámské pozdní gotice – olejomalba

VYŠEBRODSKÝ OLTÁŘ
- KLANĚNÍ TŘÍ KRÁLŮ

KNIŽNÍ MALÍŘSTVÍ

- ❖ opětovný rozmach
- ❖ v 15. století po vynálezu knihtisku úpadek
- ❖ Postupně nahrazováno grafikou
- ❖ Světské náměty
- ❖ Bible a bohoslužebné knihy
- ❖ Technika – tempera, kvaš, perokresba

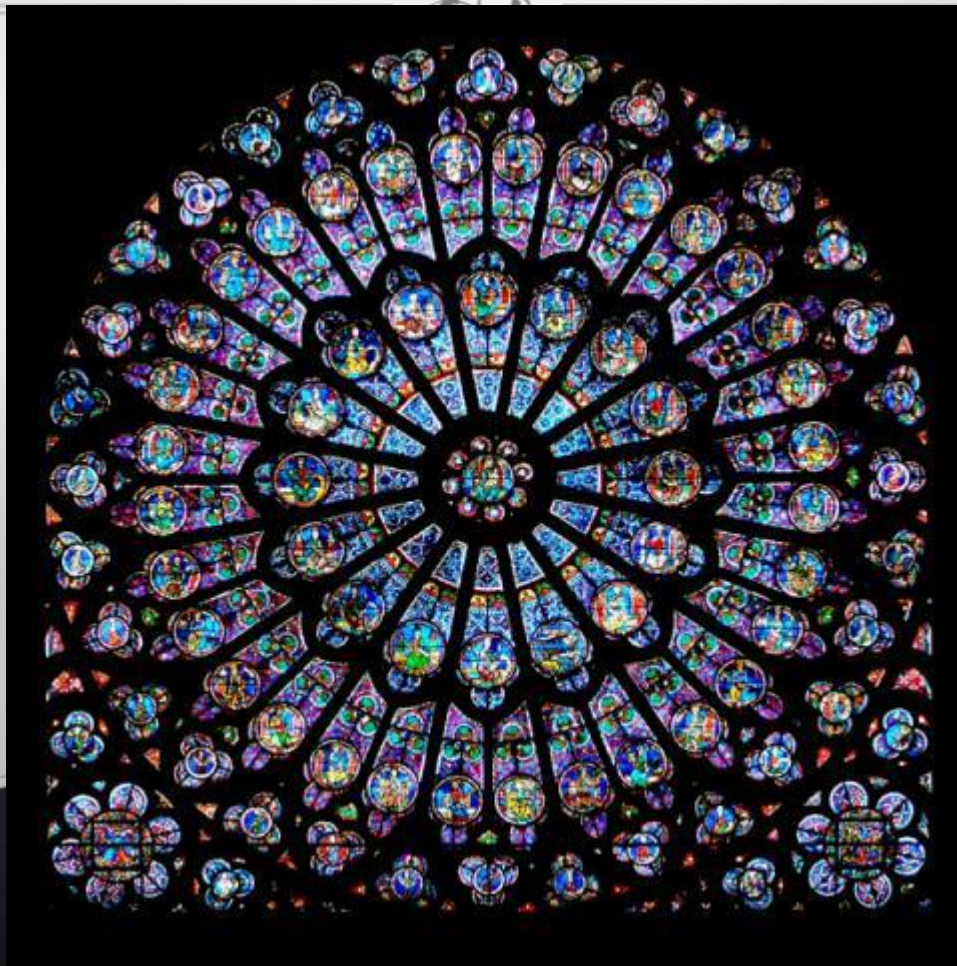
BIBLE OLOMOUCKÁ

OKENNÍ MALÍŘSTVÍ

- ❖ Velký rozmach hlavně na církevních stavbách
- ❖ Barevná dekorativní okna - mystické osvětlení chrámů
- ❖ Kompozice – převážně figurální
- ❖ Náměty – biblické výjevy
- ❖ Technika - barevné plošky skla spojené olověným páskem

OKNA S KRUŽBOU V SAINT-
DENIS

NÁSTĚNNÉ MALÍŘSTVÍ

- ❖ Církevní stavby – úbytek ploch pro uplatnění
- ❖ Nahrazováno sochařstvím
- ❖ Vysoká úroveň – Čechy, Itálie
- ❖ Technika – freska, mozaika, malba do suché omítky

FRESKA

- ❖ Malba do vlhké omítky
- ❖ Z italského „al fresco“ = na čerstvo
- ❖ Michelangelo, Leonardo da Vinci

MICHELANGELO

SV. MARTIN DE PORRES U
NEMOCNÉHO
- V BAZILCE SV. SABINY V
ŘÍMĚ

FRANCIE

- ❖ Do 13. století hlavní tvůrčí podněty
- ❖ Okenní malířství
 - Nejrozvinutější z evropských zemí
 - Technika grisaille – malba v jednom barevném tónu
 - Okna v Saint-Denis, Notre-Dame, ...
- ❖ Knižní malířství – Přebohaté hodinky vévody z Berry (kalendář)

FRANCIE

- ❖ Deskové malířství - Podobizna krále Jana Dobrého, Avignonská pieta, Dijonský oltář
- ❖ Nástěnné malířství- výzdoba papežského paláce v Avignonu

PŘEBOHATÉ HODINKY VÉVODY Z BERRY

říjen

srpen

NĚMECKO

- ❖ Grafické knižní ilustrace (tzv. dřevoryty) - Martin Schongauer
- ❖ okna dómu v Kolíně nad Rýnem, Legenda aurea, Balduinoem (o cestě císaře Jindřicha VII. do Říma), Světová kronika Rudolfa z Emsu

LEGENDA AUREA - ILUSTRACE

DE SANCTO MICHAELI ARCANGELO

MICHAELIS ARCHANGELI SACRATA
LENNTIAS DICITUR. APPARITIO DEDI
CATIO: VICTORIA. Apparitio ipsius
angeli multiplex est. Prima quae in monte garga
no apparuit appulsa at est quidam mons nomine
garganus iuxta civitatem quae dicitur syponus.
Anno autem domini. ccc. xc. In praedicta urbe sy
pono erat vir quidam nomine garganus. qui
secundum quosdam libros a monte illo no
men acceperat: qui ovium et bouum infinita

ITÁLIE

❖ Rozvoj převážně nástěnného a deskového malířství

❖ Florentská škola

- Pietro Cavallini

- Cimabue

- Giotto di Bondone

ITÁLIE - GIOTTO DI BONDONE

- ❖ Malíř, sochař a architekt
- ❖ Postavy – plný tělesný objem vymodelovaný světlem a stínem
- ❖ Díla: nástěnné malby v horním kostele sv. Františka v Assisi, Trůnící Madona, Krucifix, ...

ITÁLIE

❖ Sienská škola

- bohatství detailů

- barevnost

- základy novodobé krajinomalby

- Simone Martini, Duccio di

Buoninsegna, Pietro Lozenzetti, ...

GIOTTOVA TRŮNÍCÍ MADONA

NIZOZEMÍ

- ❖ 15. století - Nizozemí hl. centrem pozdně gotické malby
- ❖ Poprvé technika olejomalby

NIZOZEMÍ – VLÁMSKÁ MALÍŘSKÁ ŠKOLA

❖ Jan van Eyk

- pravděpodobně vynálezce olejomalby

- šerosvit

❖ Robert Campin, zvaný Mistr z Flémalle

❖ Rogier van der Weyden

NIZOZEMÍ – HOLANDSKÁ MALÍŘSKÁ ŠKOLA

❖ Hieronymus Bosch

- symbolické obrazy neřestí, pošetilostí a
bláznovství

- díla: Zahrada pozemských rozkoší, Vůz
sena, ...

VŮZ SENA

ČECHY A MORAVA

- ❖ Vrcholná gotika – velký rozmach malířství
 - ❖ Česká malířská škola jednou z nejvýznamnějších v Evropě
 - ❖ Knižní malířství
 - vrchol za Václava IV.
 - Kutnohorský graduál, Jenský kodex,
- a další

ČECHY A MORAVA

❖ Deskové malířství

- Mistr Theodorik

- výzdoba kaple sv.Kříže na
Karlštejně

- vytvořil tzv. měkký styl

- Mistr svatojiřského oltáře

GOTIKA

SOCHAŘSTVÍ

- ❖ Doplněk architektury
- ❖ Sochy nestály volně v prostoru, ale jakoby byly přilepeny přímo k architektuře.
- ❖ V průčelí chrámů u portálů se tesaly sochy apoštolů po pravé i levé straně
- ❖ Sochy byly i na oltářích a na zdech

Sousoší *Kristus na hoře Olivetské* z Olomouce z 15. století

Andrea Pisano, Stvoření Evy, Campanilla Santa Maria del Fiore, Florencie

Materiál: Kámen

Lipové dřevo

Socha se potahovala jemným plátnem, které mělo přilehnout. Následně se polychromovala (barvila).

Znaky:

- Protáhlé, esovitě prohnuté postavy
- Nezájem o prostorové vztahy
- Zjemnění výrazu
- Snížení duchovního obsahu
- Dokonalost zpracování

Nejčastější náměty:

- zpodobení Pany Marie.. Buď s malým Ježíškem jako Madona, nebo jako truchlící matka s mrtvým Kristovým tělem - pieta
- Kristus na kříži
- Apoštolové se svými atributy

❖ **Mistr Krumlovské madony**

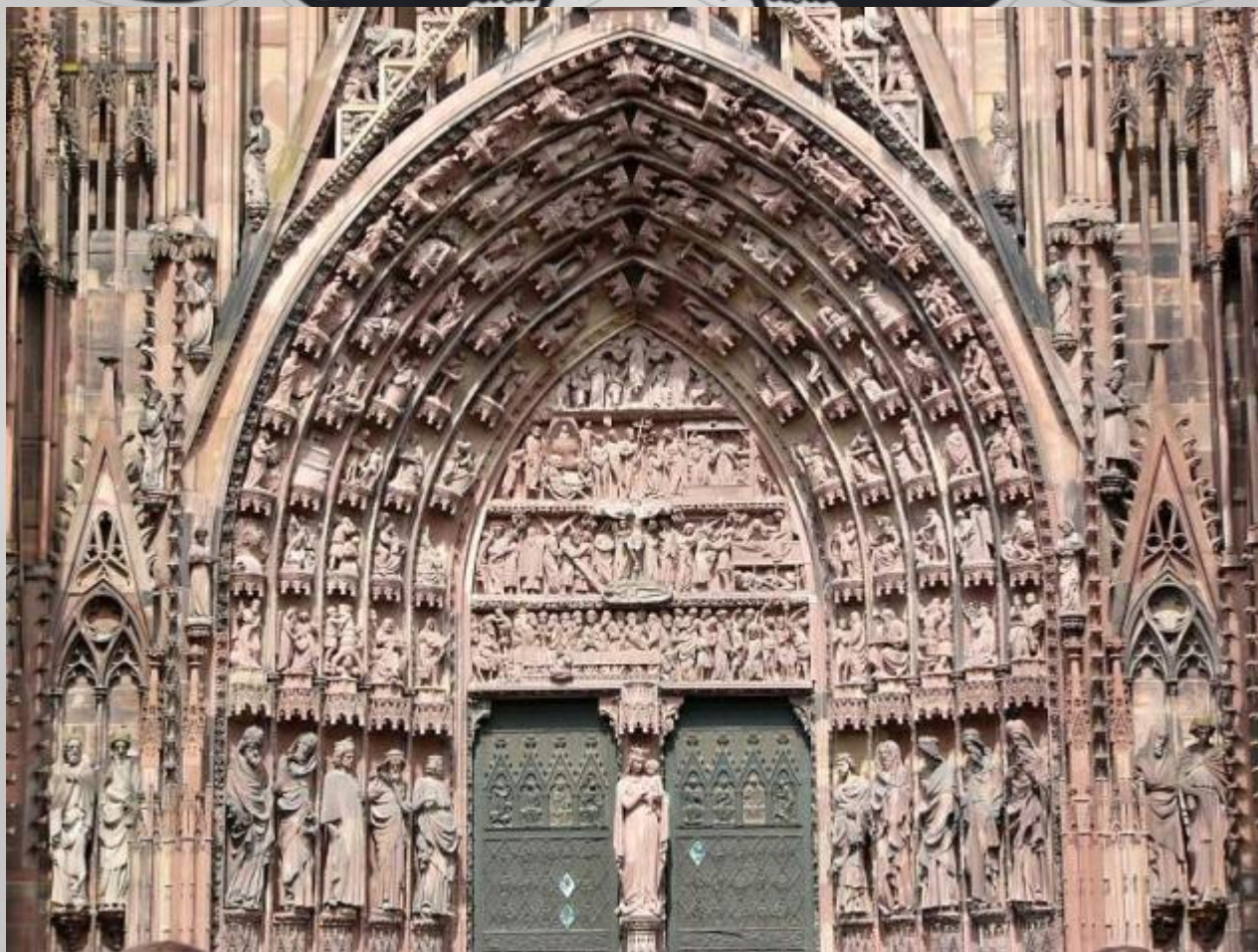
- Nejvýznamnější osobnost českého sochařství posledního desetiletí 14. století.
- Používal především jemnozrnný vápenec.
- Jeho nejstarším dílem je madona z Altenmarktu u Salzburku (před rokem 1393), po ní následuje madona Plzeňská, sv. Petr ze Slivice, slavná Krumlovská madona a sv. Kateřina z Jihlavy.

Mistr Michelské madony

- Autor Michelské madony je první výrazná osobnost našeho sochařství.
- Umělec byl inspirován francouzskou poklasickou gotikou z oblasti Štrasburku a Freiburgu.
- Sochařova dílna působila v Brně.
- Jeho sochy se vyznačují hustým řasením šatů a emocionální zdrženlivostí.
- Charakteristické jsou malé hlavy s kulatými obličejí a vypoulenýma očima, paže jsou přitisknuté k trupu.
- Kromě Michelské madony, původem z Brna, vytvořil Madonu z Hrabové, Krista v hrobě z brněnského kláštera ursulinek.

Katedrála ve Štrasburku – hlavní portál

❖ Mistr týnského Ukřižování

-Sochal v prvních dvou desetiletích 15. století. –

- Dochovaná díla jsou zhotovena ze dřeva a představují pašijové náměty. Nejstarší jeho prací je Krucifix z katedrály sv. Víta v Praze.

-Jeho zralý sloh představují sochy Bolestného Krista v radní síni Staroměstské radnice a Novoměstské radnice. Vrcholným dílem mistra je skupina Ukřižování z kostela Panny Marie před Týnem v Praze. K okruhu mistra patří reliéf Oplakávání Krista.

Pašije
evangelní vyprávění
nebo příběhy o utrpení
a smrti Ježíše Kris

- Francie: *Claus Sluter* - Výzdoba kartuziánského kostela v Dijon
Remeš - Mistr Navštívení: Panna Marie , svatá Alžběta
- Itálie: *Andrea da Pontenera, zvaný Pisano* - Jižní dveře florentského baptistéria
- ❖ Německo: *Bamberg* - Adamův portál, Bamberský jezdec, skupina Navštívení
Mistr naumburský - 12 postav zakladatelů dómu; studie lidských povah a duševních stavů
- Anglie: široká průčelí katedrál
sochařská výzdoba jen výjimečně

Baptisérium - raně křesťanská kamenná stavba, která sloužila ke křtům
Kartuziánský řád - katolický mnišský polopoustevnícký řád

Claus Sluter

GOTIKA

ARCHITEKTURA

HLAVNÍ DRUHY STAVEB

❖ Církevní:

- kostel,
- klášter,
- gotická katedrála

❖ Světské:

- hrad,
- tvrz,
- městský palác

❖ Opevnění měst a hradů

KOSTEL

KLÁŠTER

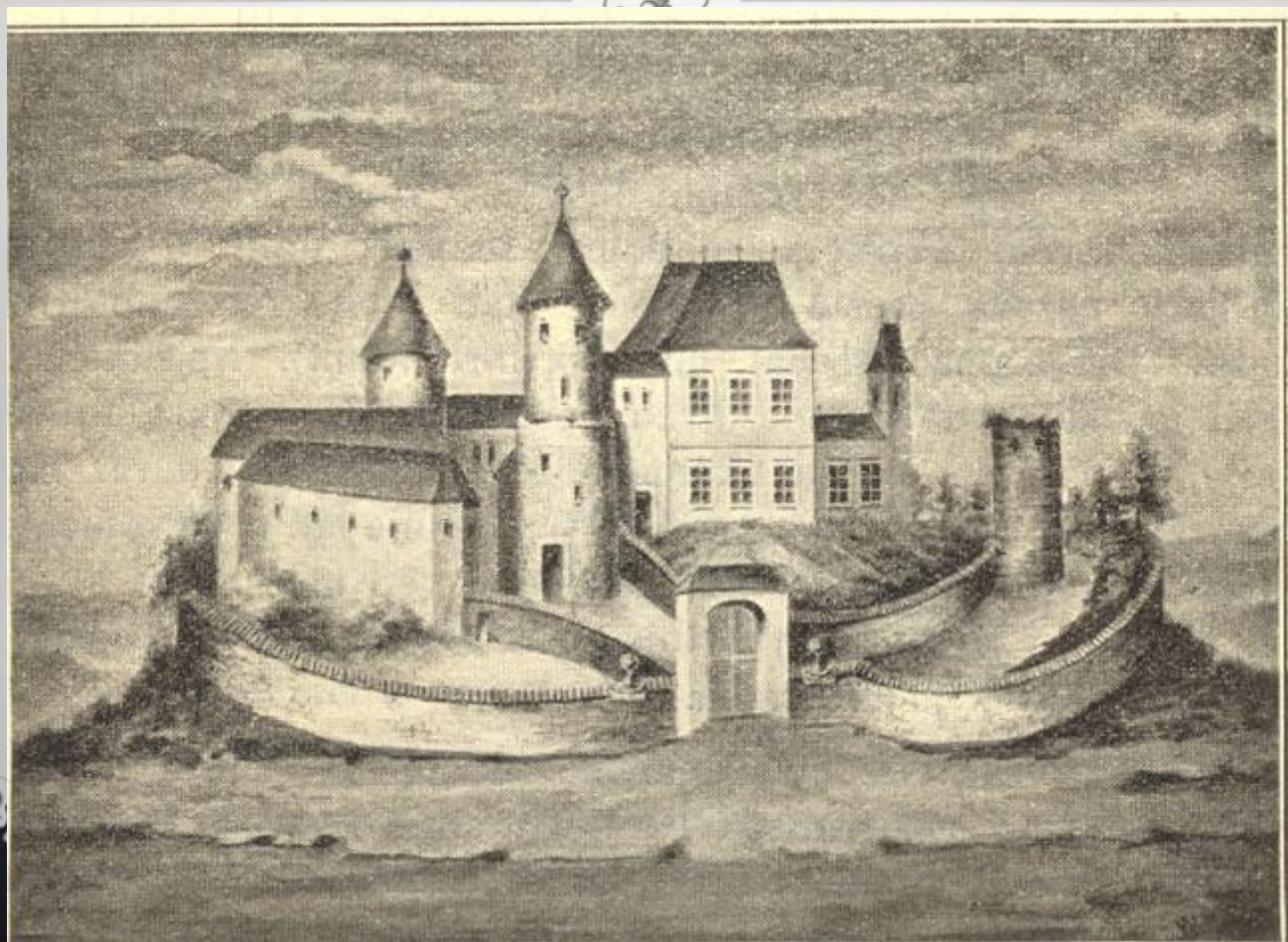
GOTICKÁ KATEDRÁLA

HRAD

TVRZ

MĚSTSKÝ PALÁC

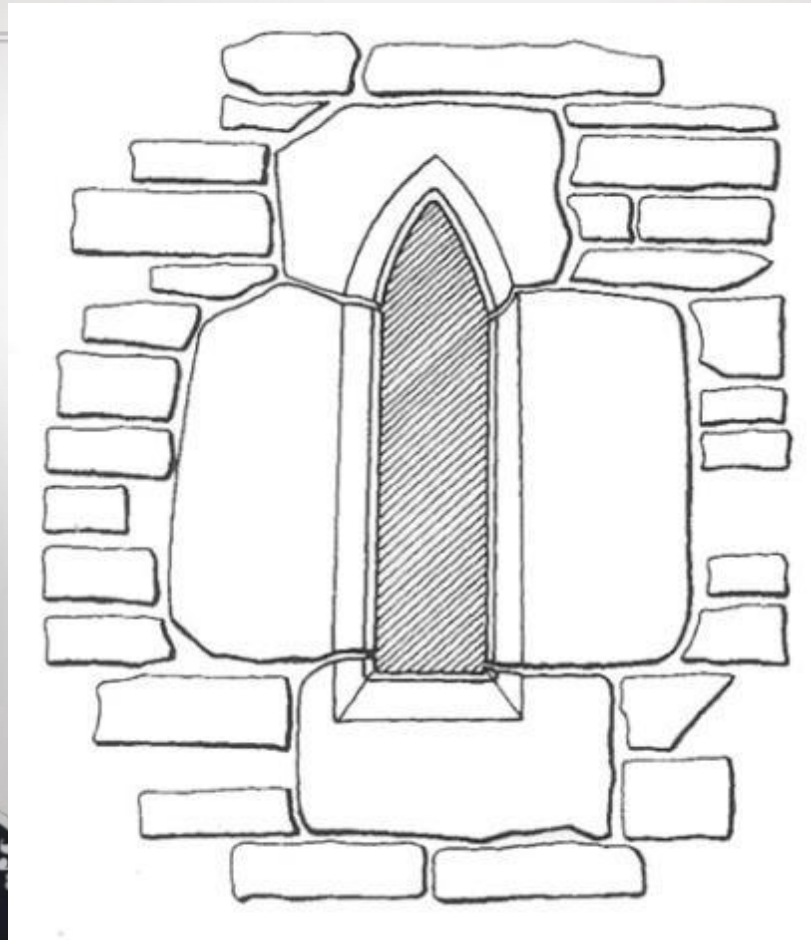
OPEVNĚNÍ, HRADBY

TYPICKÉ ZNAKY

- ❖ LOMENÝ OBLOUK
- ❖ ŽEBROVÁ KŘÍŽOVÁ KLENBA
 - Pozdní gotika: Síťová, hvězdová
- ❖ VNĚJŠÍ OPĚRNÝ SYSTÉM
- ❖ VERTIKALISMUS
- ❖ DEKORACE
 - kružby, fiály, baldachýny, vitráže

LOMENÝ OBLOUK

ŽEBROVÁ KŘÍŽOVÁ KLENBA

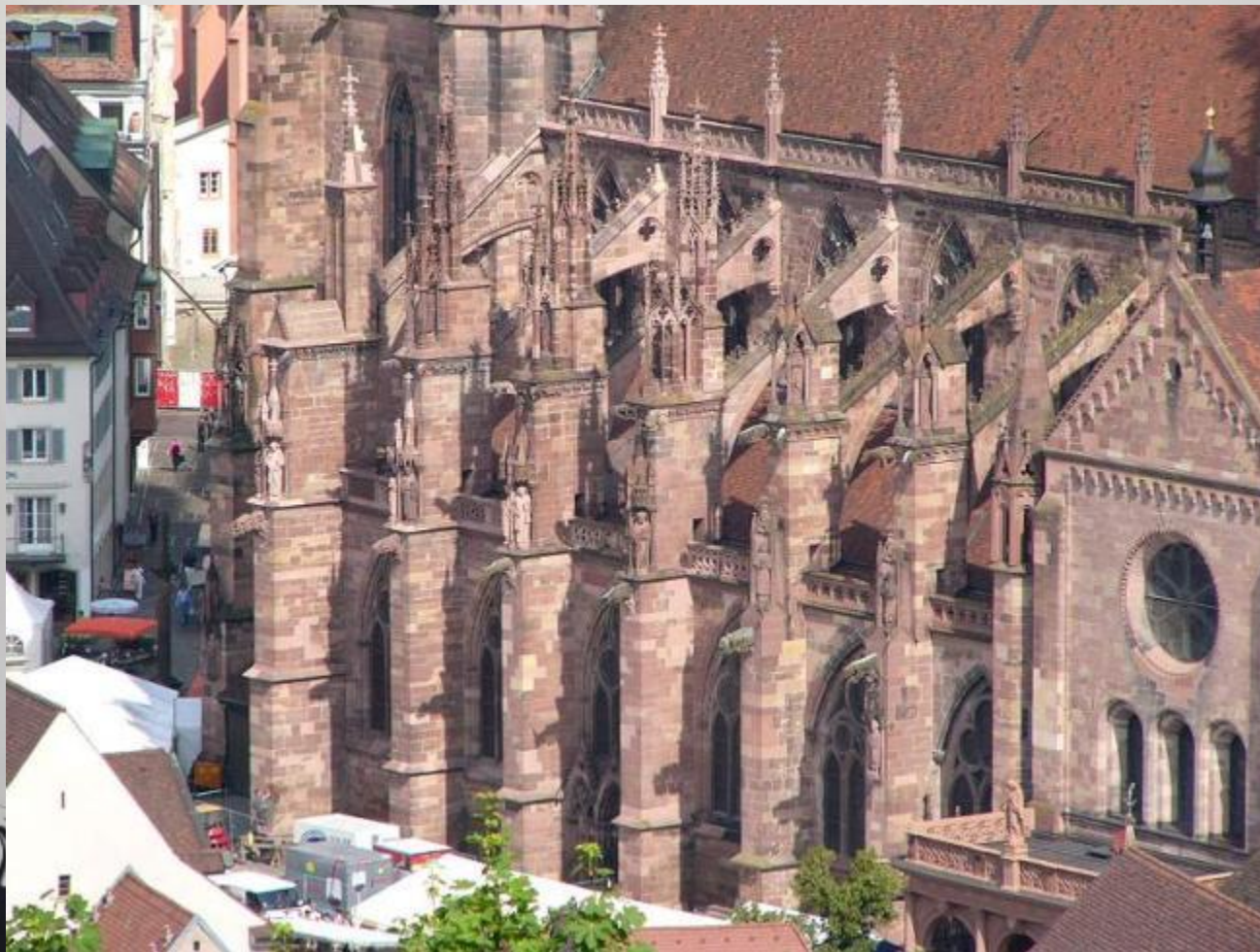
SÍŤOVÁ KLENBA

HVĚZDOVÁ KLENBA

VNĚJŠÍ OPĚRNÝ SYSTÉM

VERTIKALISMUS

KRUŽBY

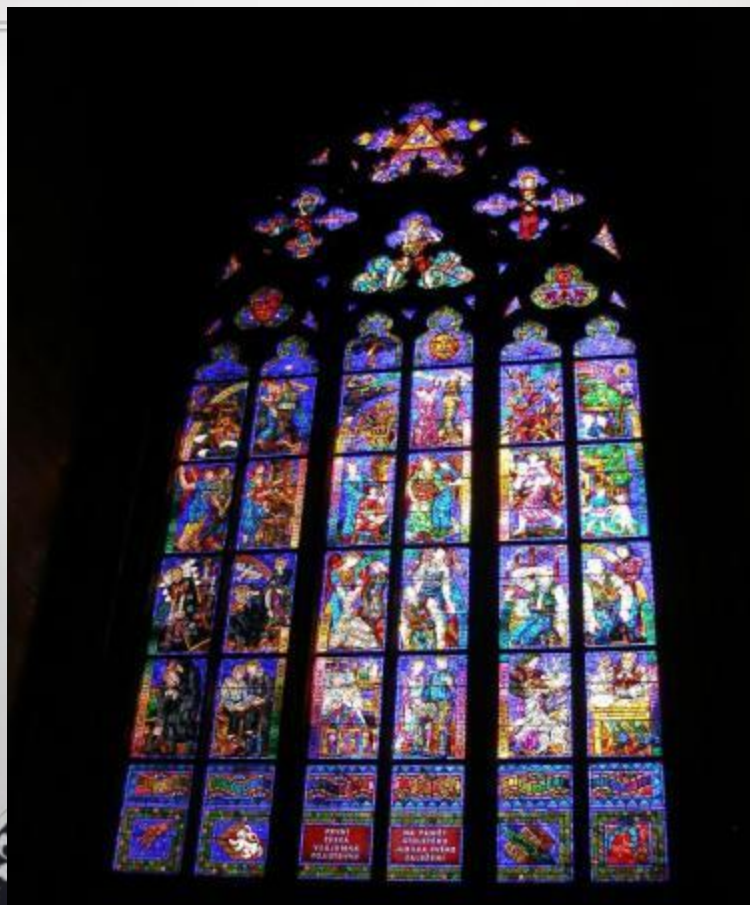
FIÁLY

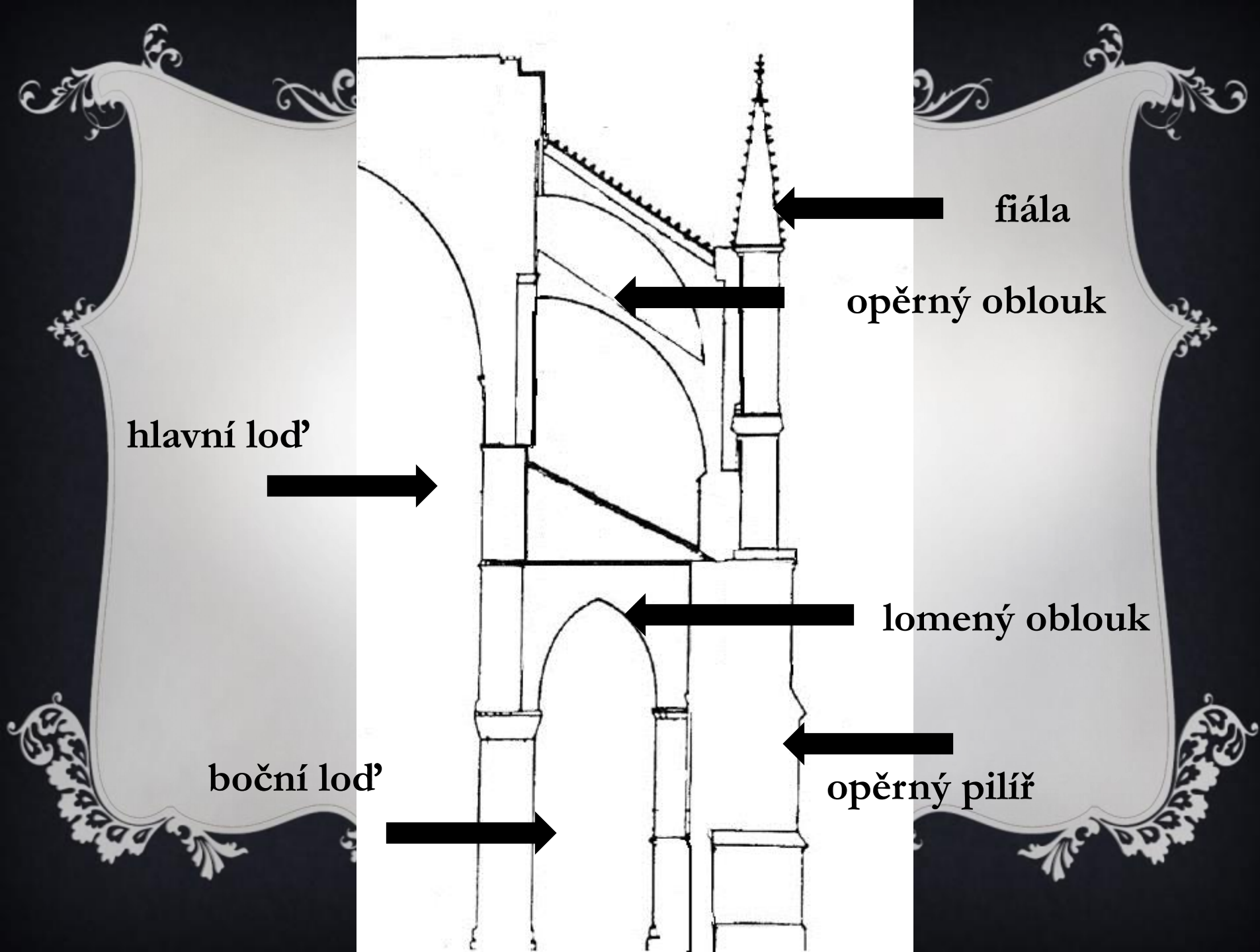

BALDACHÝN

VITRÁŽE

hlavní loď

fiála

opěrný oblouk

lomený oblouk

opěrný pilíř

boční loď

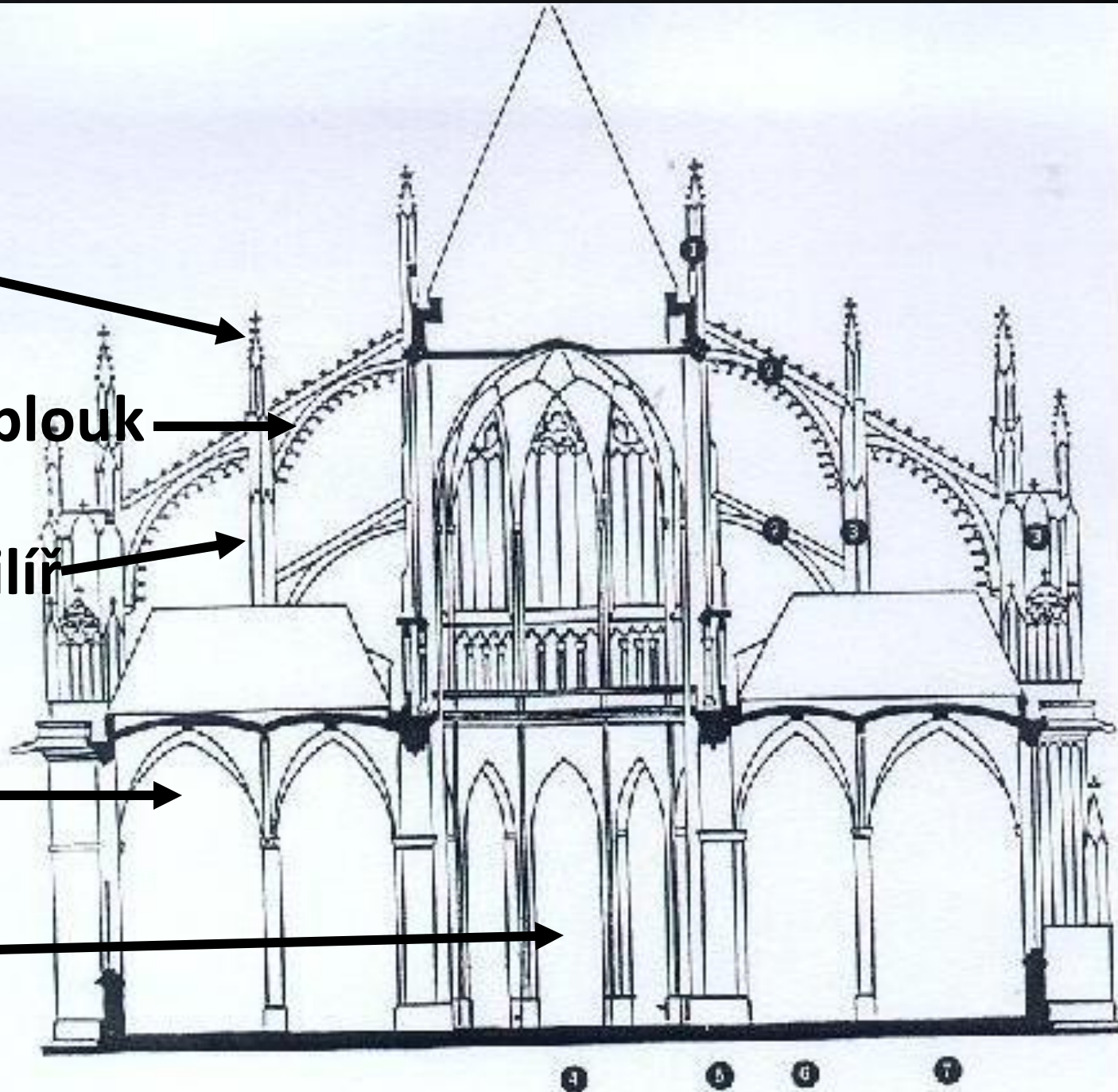
fiála

opěrný oblouk

opěrný pilíř

lomený
oblouk

chór

GOTICKÉ STAVBY

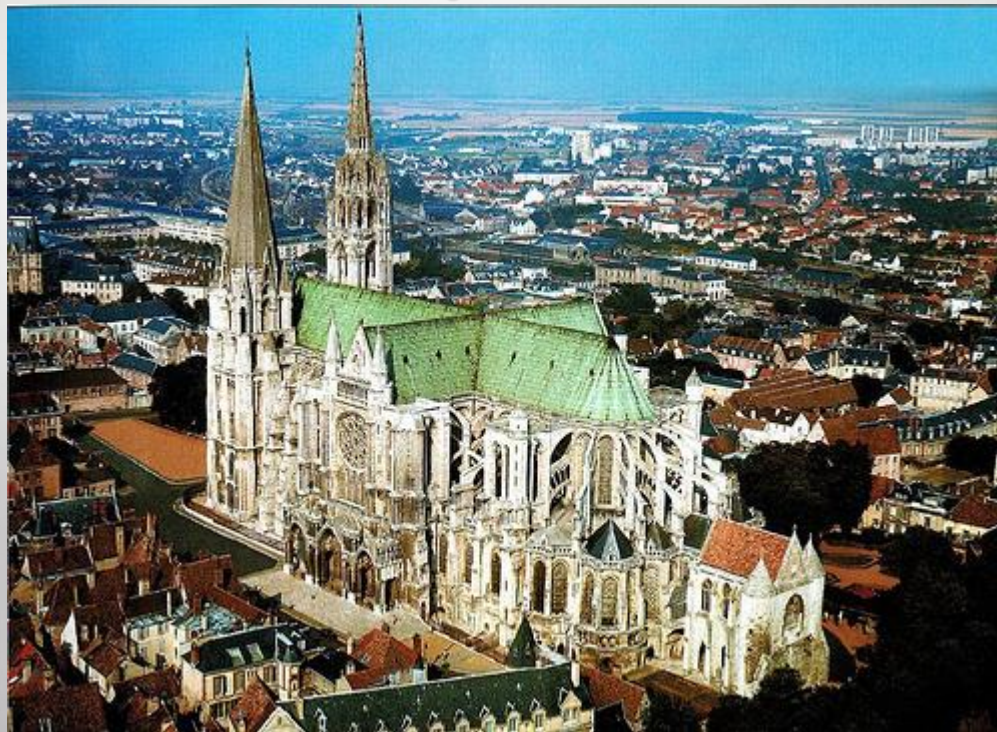
KATEDRÁLA V REMEŠI

KATEDRÁLA NOTRE DAME V PAŘÍŽI

KATEDRÁLA V CHARTRES

CHRÁM SV. VÍTA

TÝNSKÝ CHRÁM V PRAZE

KLÁŠTER VE VYŠŠÍM BRODĚ

HRAD KARLŠTEJN

HRAD KOST

HRAD RÁBÍ

STAROMĚSTSKÁ RADNICE
V PRAZE

ZDROJE

MALÍŘSTVÍ

- ❖ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Freska>
- ❖ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Gotika>
- ❖ <http://www.art-history.estranky.cz/clanky/gotika/goticke-malirstvi/>

ZDROJE

SOCHAŘSTVÍ

- ❖ <http://www.facebook.com/1.php?u=http%3A%2F%2Fcs.wikipedia.org%2Fwiki%2FGotika%23Socha.C5.99stv.C3.AD&h=gAQFZ-TqS>
- ❖ http://www.facebook.com/1.php?u=http%3A%2F%2Fwww.artmuseum.cz%2Fsmery_list.php%3Fsmery_id%3D67&h=gAQFZ-TqS

ARCHITEKTURA

- ❖ <http://www.pozitivni-noviny.cz/cz/clanek-2008070076>
- ❖ <http://www.kutna-hora.wz.cz/chram-svate-barbory.htm>
- ❖ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vy%C5%A1ebrodsk%C3%BDkl%C3%A1%C5%A1ter>
- ❖ <http://zhola.com/praha/cz.php?st=katedralasvvita>
- ❖ <http://www.zamky-hrady.cz/2/karlstejn.htm>
- ❖ <http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/stredni-morava/hana-olomoucko/5738-uncovice/>
- ❖ <http://cokdykam.mraveniste.cz/policka-svitavsko-goticke-opevneni-policka/>

- ❖ <http://history-if.blog.cz/1012/goticka-kultura>
- ❖ <http://praha.minorite.cz/?m=3&idc=t-1>
- ❖ http://cs.wikipedia.org/wiki/Gotick%C3%A1_klenba
- ❖ http://www.iereus.wz.cz/pamatky/freiburg_dom.html
- ❖ http://cs.wikipedia.org/wiki/Gotick%C3%A1_architektura_v_%C4%8Cesku
- ❖ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kru%C5%BEba>
- ❖ http://cs.wikipedia.org/wiki/K%C5%99%C3%AD%C5%BEov%C3%A1_kytka
- ❖ <http://www.tyn.cz/beta/cz/index.php?stranka=historie-20100201>
- ❖ <http://history-if.blog.cz/1012/goticka-kultura>
- ❖ <https://www.hrad.cz/cs/prazsky-hrad/turisticky-rozcestnik/katedrala-sv-vita.shtml>
- ❖ <http://history-if.blog.cz/1012/goticka-kultura>